

QVÆSTIO MEDICA.

QVOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBVS
MANE DISCVTIENDA, IN SCHOLIS MEDICORVM,
Die Iouis. xviii. Februarij,

M. GVILLELMO DE BAILLOV,
DOCTORE MEDICO,
Moderatore prudentissimo.

An Rheumatismus & Arthritis congeneres?

HOMO SINGVLARE SVMMI OPIFICIS, vt verū
Archetypi, exemplar, præclaro rationis, vt ducis opti-
mæ munere, & quo recens in lucem editus à lacrymis
vitæ auspicans compensatur, cæteris animantibus ante-
cellit, licet hæc firmioris sint valetudinis, & rarè in ho-
mine ingenij felicitas & corporis firmitas sint coniuges. Ratione duce
vt paranymphe, ad morbos ferendos & dolores est paratus & accinctus,
maximè si Arti Medicæ (quæ sæpe præbet iustum officium, sed malo
victa fortunam non præstat) vt optimæ parenti, & vitæ præsidio obse-
quatur. Hæc Ars vt sedulus promus condus necessaria in victu suppe-
ditat, dat, subtrahit, morbos aut domat, aut vincit, denique in mor-
bis hæc Ars utramque paginam facit. Quorsum enim felicitas, si
non adsit sanitas? Hæc Ars sæpe anceps est, an morbos domitos reno-
uet, an vincat si possit. Eiusmodi est Arthritis, fato dirus hostis cum
inueterabit. Ars renouat domitos, vt veteres quartanas, vt noui morbi
nouum fiat principium ad salutem ægri. Sæpe Arthritis demulcet, sup-
primit ad tædium, non opprimit, ne succedat, Apoplexia, gangrena,
morbis sacer, vt sit. Et si miserum est sanitatem morbo debere. Rheu-
matismus Arthritis ementitur, licet furore quodam ob tetrum ferum
percitus in totum corpus, maximè in articulos sauiat. Prudens sit Me-
dicus vt vnum ab altero distinguat, quia similitudines sæpe fallunt. In-

Secunda Editio.

h

incipientes morbos non quiuis dignoscit, vt nascentes herbās peritus botanicus vix internoscit. Dolores articularum in squaloribus sub canicula, lassitudine *ἰσχυρότερον*, phlegmonodem omnibus musculis laborantibus vix ab Arthritide & rheumatismo distingues. Et hic animi & præsentia & constantia ferendo dolori relucet. Quibus minor est animi consensu cum corpore, imo per *ἀναγνώσιν*, est quasi seuocatus, dolore non vincuntur, viros se præbent. Quibus animus corpori additus, moliores, dolore etiam exiguo franguntur. Sic còpus animum sequi debet, non animus corpus. Et si qui graui valetudine est affectus & afflictu vix animum sequi potest. Pathemata animi humorem arthriticum aut supprimunt, aut in partes morbo obnoxias exprimunt.

ARTHRITIS sæuus hostis, pueris parcit & mulieribus, nisi menses desint. Rheumatismus crudelior non parcit. Quædam tamen mulieres etiam menstruæ fiunt arthriticæ, si labes à parentibus contracta, si hypochondriacæ temperie calidiore, si in facie gutta rosacea, aut si in victu peccent, si æquant prauum victum virorum arthriticorum, æquant & morbos. Tamen fauore Naturæ, cuique ætati sua est sanitas, sui morbi, qui certis annis fato sunt destinati & sexu. Hinc fluxit morborum virilium & muliebrium differentia, vel ob vterum, vel ob temperamentum. Pueris lactentibus sæui à dentitione dolores, quibus morbus facer & dirus comes est. Lithiasis frequens, vel à stirpe generis contracta calculosa diathesi, vel vitio lactis nutriticis ob ætatem, vel corporis prauam temperiem, cum edicto Hippocratis (fortè seueriore, iusto, non clemente) vt sit salubre lac, nutritrix debeat esse nec sanguinea, nec biliosa, nec aquosa, nec melancholica. Adeo nutriticis electio est perplexa. Lithiasin fortè accersit pulicula ex lacte & farina cruda. Pueris colici dolores crebri, eorum somnum & nutricum impediētes (vnde lac fit deterius) iliadis doloribus similes & *περισσώτεροι* ob intestina, quæ recens editis non habent suum motum *περισσώτερον* facilem & obsequentem, quo alimentum faciliè attrahatur, faciliùs coquatur, & status educantur foras. Ad lithiasin facit longus pueri in spinam decubitus, & arctiorum fasciarum vsus.

RHEVMATISMVS dolore vago in omnes partes furit & inuolat. Torus habitus calet, riget, ac si vniuersa arthritidis foret. Habitus est depositarius, quia imbecillus: sic fortiores & ditiores onerati se in imbecilliores exonerant. Virtus expultrix ichore irritata se exonerat, quod fit in cacochymis, cachecticis, in fœdis coloribus, si in astu labores immoderati præcesserint. In Rheumatismo genua maximè af-

fliguntur. Quod in homine magni est momenti, & quia genibus agris corpus est quasi victum & caducum, & mira est *et hoc est* istius partis in nervis & membranis. Imo in genibus est aliquid admirabile. Supplices genua osculantur humili contactu, & deosculandis supplicum genua submittuntur. Idque quia in genibus, & in corde est quædam vitalitas: nam in vtriusque genu commissura est gemina buccarum vt vesicularum inanitas, qua perfoffa, ceu iugulo, spiritus effluit. Ideo genua summa cura tueri oportet, ne facile resoluantur metu scelerum compage resoluta. In Rheumatismo id est faustum quod semel aut bis affligat, si cautio adhibetur: Nondum enim in articularis contracta est labes & imbecillitas reducis morbi, fæcto postliminii iure, causa. Non id boni ominis habet Arthritis contumax & rebellis morbus.

IDEO Arthritis est præfractior, vt dubites an mitior mater, an tristior nouerca. Arthriticorum longior vita vulgò dicitur, sed malo omine, & sæua mercede. Si adest, mille tædia, si abest & supprimitur, morborum prædictorum ilias adest. Tumor est dolorificus, & sæpe cum inflammatione articuli. Præstat adesse tumorem, exclusa, non inclusa in interno articulo materia. Nam eo dolor maior est quo magis est in angusto. Aliàs viscera accusantur, aliàs caput, quod plerique fontem mali putant, at decipiuntur. Consideratur pars laborans, humor, periculus, partium mittentium robur. Dignitas, & principatus, & situs partis superior caput à morbis vindicare debet: Sæpe prauus humor & ichor mali author, nec in capite, nec à capite. Totum corpus circulo simile est, in quo nec principium, nec finis, præcipua causa sympathiæ, protopathiæ aut per simplicem cõsensum generis, sine materia, aut cum materia: hinc origo malorum nascitur: In arthritide si redux & periodica, Vere maxime, & Autumno (nam quædam animalia in solstitijs podagra laborare obseruauit antiquitas) & de nocte, Empyicorum more ingranescit, nervorum & articularum quædam imbecillitas cernitur, quæ per se arthritin non excitat, pars alioquin perpetuò laboraret, sed suscipiendū causa est habitu contracto. In articulo imbecillo & morbofo etiam suum alimentum corrumpitur, vt in cachexia, & proprio partis morbo arthritidis causa est. Est enim *stans et desinit*. Aliàs morbus longus, aliàs acutus. Si caro & nervus coafficitur, acutus. Si nervi & membranæ per se inflammantur, metus conuulsionis. Si tendines, ligamenta, membranæ laborant, longior morbus, & septuagenarius dies criticus, quia hæc agrè humorem admittunt, difficile dimittunt, quia humor mucosus, & neruolarum partium morbi sunt sæpe recidui.

RHEUMATISMVS. & Arthritis vt quadam sorte sunt affines. causa, organico, & symptomatis, paris curationis sunt participes. In arthritisde pertinaci non solus humor spectatur, sed articuli vitium aut hereditarium, aut praua victus lege, aut venere nimia contractum: non idem de Rheumatismo, nam solum peregrinatur. In vtroque affectu phlebotomia est *αρεσκειν*. Crebri clysteres premissi. Medicamenta calidiora nocent, irriant humorem in partes inferiores. Pilulæ initio non tutæ, licet arthriticarum nomen sibi falsò arrogant, non tam vsu, furente humore, quàm abusu. Non placet ad curandam arthritisdem antidotus dicta *μυστικον*, ex aristolochia, gentiana, myrrha, pollicitis quidem diues, sed effectû sterilis. Sudorifica sub finem valent, & diuretica mediocria, ne sanguinem liquent, & apertis viis in artus repellant. De capite controuersia est: falsò in omni arthritisde accusatur, & omnia cephalica calida, odorata, errhina, emplastra, graui cerebri damno præscribuntur, cum cerebrum sit *μυετοπλις* frigidi & glutinosi, quæ réperies nisi seruetur, homo facile fureret & deliraret. Hepati, lieni potius est consulendum quam capiti. Et hîc solertia Medici requiritur. Color faciei sæpe est index & iudex pro origine mali. Cataplasmata cum mucaginibus nocent. Nerui, tendines, glutinis habent aliquid, id contumacius redditur frigido & glutinoso admoto. Hinc nodosa arthritis. Hinc morbus reuiuiscit impedito dissoluta: fots blandi valent adhibita chamæpithy. Vinum fortè amicum, potu hostis. Lac asininum prærogatiuum quid habet: nascentibus & senescentibus lac parens. Balnea egelida valent. Cataplasmata potius cum hydromelite quam cum lacte quod obstruit: cassia admota. Oleum de Catellis. Cataplasmata cum farinis & decocto omazorum. Balsamum Perusinum sub finem. Oleum extorpedine. Vfus veneris rarus & moderatus, & salubrior tempore pluuio, & in aurora: hirudinum admotio non inuicilis: aquæ naturales fructu non carent. Cauteria profunt. Quia in Arthritisde ars malo sæpe vincitur, aut eluditur, hæc remedia perfectam sanitatem non pollicentur, sed vitam homini à Deo precariò datam minus afflictam reddunt, & dolore modificato paulò iucundiores.

Ergo Rheumatismus & Arthritis congeneres.

Afferebat Lutetiæ NICOLAUS HENAVLT, Cadusianus,
Lingonenfis, Anno salutis M. DC. X.

DOMINI DOCTORES DISPUTAVRI.

M. Andreas du Ciermin,
M. Stephani de la Foup.
M. Gergius Arbaud.

M. Carolus Bouvart.
M. & Iacobus & Charles, Pr. Reg.
M. Quirinus Viguan.

M. Ioannes Renodier, Med. Reg.
M. Petrus Pjart.
M. Nicolas Labor.

*cette même thèse est la 415e du tome III in folio
du recueil des thèses de la faculté.*